

Sjálvstýri í felagsskapi

Oddagrein

Dagurin í gjár var ein søguligur dagur - tí tá fór Føroya Løgting fyrri ferð undir at viðgera framtíðarstöðu Føroya.

Higar til dags eru tað bara einstakir flokkar, ið hava borið uppskot í tingið, sum hava við framtíðarstöðu Føroya at gera. Hesaferð er tað eitt samlað landsstýri - tí kunnu vit loyva okkum at taka málið í størri álvara - samd ella ósamd.

Í skrivandi stund er tingviðgerðin ikki komin nóg langt áleiðis, at vit beinleiðis kunnu draga eina niðurstøðu. Men sum væntað setti Sambandsflokkurin seg uttanfyri, meðan Javnaðarflokkurin og Miðflokkurin konstruktivt søgdu seg vilja arbeiða viðari.

Landsstýrismadurin í sjálvstýrismálum, Hogni Hoydal fegnast um framsøgurðuna hjá Jóannes Eidesgaard, formanni Javnaðarflokksins, sum m. a. boðaði frá, at Javnaðarflokkuin aftur fór at leggja fram uppskotið um setan av stjórnsmála-nevnd - um enn í nakað broyttum líki.

Løgmaður vísti í tinginum í gjár á, at hann fegin vil hava eina so breiða útmelding frá tinginum, sum yvir høvur gjørligt. Hetta er sjálvandi at fegnast um, og bendir á, at landsstýrið ikki ætlar sær í óðum verkum til Keyptmannahavnar at samráðast við einum teprum meiriluta av tinginum aftan fyri seg.

Hinvegin, so mugu bæði lögmaður og landsstýrismadurin í sjálvstýrismálum gera sær greitt, at tað má vera lögtingið, sum stingur út í kortið - tað er ikki rætt, at landsstýrið einsamalt fær heimild at fara til Danmarkar at, hvat danir hava at bjóða! Initiativid má koma úr Føroyum, og tað er ikki meira enn náttúrligt, at tað er lögtingið, sum ger hesa kós av.

Formaður Sambandsflokksins, Edmund Joensen mælti til eina fólkaatkvøðu, til tess at vita, hvørja kós fólkið ætlar sær. Við allari virðing fyri fólkaatkvøðum, so tykist henda støða Sambandsflokksins ikki at vera annað, enn kávalótir.

Nógv áhugaverd sjónarmið koma uttan iva fram, áðrenn 1. viðgerðin einaferð í dag verður liðug. Men, sum vit á hesum stað fleiri ferðir hava nevnt fyrr, so bendir nógv á, at vit fáa ein nýggjan sáttmála Danmarkar og Føroya millum. Úrslitið - ella miðloysnin, kann verða hon, at hetta verður innan fyrri ríkisfelagsskapin - umenn kanska í øðrum líki...

Sosialurin

Viðmerking:

Fjalda rokning samgongunar (2)

19 tíma arbeiðsdagur og skatturin fleirfaldaður

Hví ikki royna at fáa teimum arbeiðsleysu arbeiðsmøguleikar?

Tað skulu nógv arbeiðspláss afturat teimum núverandi, at kasta alla hesa upphædd av sær. Og tað skulu nógv milljarðir investera í privata sektorin, fyrri at fáa rentablu vinnurnar til vega, ið skulu geva hesi arbeiðspláss.

Væntandi er, at politiski instabiliteturin og manglandi álít á politikki samgongunar, fer at halda mongum frá at gera fløgur, ið annars vildu verið sannlikar um skilgæðið politikkurin, ið furdur var seinastu árin, helt fram.

Vildi ikki verið meira rimiligt, at fingið so mikið av arbeiðsplássum til vega, at tey, sum idag ganga arbeiðsleys, fingi møguleikan at fáa eitt arbeiði? Somuleiðis at tey sum vóru noyð at flyta, fingi møguleika at koma aftur til Føroya at arbeiða og liva - ikki trælka, tí so flyta tey aftur av landinum saman við mongum øðrum.

Mangur føroyingur er óttafullur um fullveldisættanina - og tað er væl skiljandi Føroyingar ynskja fullveldi har pipari grør.

Undan valinum var veljarakanning, ið sýndi at uml. 75% av føroyingum vildu vera innan ríkisfelagsskapin. Samgongan ger tí heilt greitt ímóti fólkaáviljanum við síni ætlan. Føroyingar ynskja at vera innan Ríkisfelagsskapin - tó við meira sjálvstýri innan henda.

At ætlan Landsstýrisins fær mangan føroying at rista við høvduin, er ikki at undrast á. Talan er um diktatoriskan máta at fremja hesa ætlan. Eg ivist ikki eina løtu í, at hesaferð - um kósin ikki verður broytt - megna teir at oyðileggja Føroyar heilt. Og tað má ikki henda.

Neyðugt er, at Føroyar á øllum økjum eru minst sama støði sum grannalond okkara. Tað verður tað ikki við toppskatti, hópuðsøgn - um og hópráflyting.

Sambandsflokkurin vil broytingar

Í Sambandsflokkinum eru vit ikki ímóti at broytingar verða gjørdar innan Ríkisfelagsskapin. Men einhvør broyting skal vera til bata.

Hví eru broytingar ikki longu gjørdar?

Seinastu árin hevur hetta ikki verið gjørligt, orsaka av

at Føroyar eru vanstýrðar, fóru fallit og bankakanningin skuldi afturum.

Sambandsflokkurin ynskji ikki at manningin skuldi mála mastar, tá ið skipið var við at søka. Vit vóru noyð at nýta alla orku, saman við føroyingum øllum, fyrri at bjarga skútuni - og tað eydnaðist væl.

Men eingin broyting skal gerast, bert tí tað stendur í eini stevnuskra, at Føroyar skulu gerast Tjóðveldi. Ella tí at íslendingar syngja ein sang.

Tað gevur okkum ikki livimøguleikar idag, men kann sum nevnt omanfyri, oyðileggja alt tað, ið er bygt upp í öldir.

Í Sambandsflokkinum ynskja vit at hava eina føroyska loysn, nevniliga Ríkisfelagsskapin saman við Danmark og Grønlandi.

Hesa loysn mugu nógvar aðrar tjóðir so skilgæða, at tær ynskja at nýta líkandi skipan, sum vit hava idag.

Vit mugu ongantíð gloyma okkara søgu, hvørki hana fyrri 1000, 100 ella 10 árum síðani. Vit liva í nútíðini, men eiga at lita fram eftir við áráði og bota og broyta, har tað er neyðugt.

Ongantíð gera sama skaða aftur, sum gjørdur var av nøkrum fyrri uml. 10 árum síðani. Tað skuldi søgan lært okkum.

Broytingar skulu gerast, um vit heilt greitt kunna ávísa, at tað er til gagn fyrri hvønn einstakan føroying.

Tað er okkara krav - hvørki meira ella minni.

Sambandsflokkurin megnar væl at stýra hesum landi innan Ríkisfelagsskapin - við lækkandi skatti, hækkanði pensiónum, hækkaðum útbúgvingarstudii, betri heilsurøkt, betri vinnumøguleikum og lækkaðum arbeiðsloysi.

Óneyðugt er at spilla milliónir til eina, fyrri Føroyar, skaðiliga fullveldis ætlan. Latid heldur hesar milliónir fara til heilsurøktina, har fólk í dag ikki, orsaka av sparringum, vera ansa á sømiligan hátt.

Men trídupultur skattur og 19 tíma arbeiðsdagur: NEI TAKK. Tað er óneyðugt.

Marjus Dam,
løgtingsmaður
Sambandsflokksins

Nú er ovboðið

Nei, nú er ovboðið, hetta ber ikki til; hvat er tað, sum ikki ber til. Jú, tað er heimahjálpin í Føroyum.

Vit fingi at vita, at tá heimahjálpar og heimasjúkrasystur vóru lagdar saman í ein bólk, so fór alt er vera betur, men ak og ve, tað hevur bara gingið øvugtán vev. Vit, sum heimahjálpir, eru bara skerdar og skerdar, hóast vit altíð hava klárað okkum við tað títan, okkum varð latin.

Her í Eysturoynni er hvørki stuttligt ella gott at bliva gamal, tí næstan eingin heimahjálpar er eftir. Vit eru vitandi um fólk, sum eru frá 83-85 til 94-95 ára gomul, ið ikki fáa hjálpar, vit spyrja, hvat hetta endur við.

Ein annar spurningur er, hvat er røkt og hvat ikki. Tað hevur verið trúttá í okkum, at reingerð er ikki neyðug. Álvartos, tit sum stíla fyrri, hugsi tykkum um.

Høvdu tit sjálvi viljað sitið dag eftir dag, viku eftir viku, mánað eftir mánað og eingin gjørdi reint. Vit hugsa ikki tit høvdu verið glað. Nógvar eru einsamøll, onnur eru brekað, tey fáa ikki gjørt reint. Tað var ein óbótagerð at leggja saman, tí tað er ongantíð gott, at bara lærd fólk skulu stýra, tí tey flúgva alt ov høgt og siggja bara tað, sum stendur á einum pappiri og ikki menniskja aftanfyri.

Í útvarpinum hoyrdist nú um dagarnar, at lögtingsmenn skuldu hava meira løn, ja ikki minni enn einar 30.000 kr. um mánaðin. Ein heimahjálpar fær sjálvdan meira enn einar 8.000-10.000 um mánaðin. Teir sum búgva langt frá Havnini fáa umframt einar 90.000 kr. um árið skattafritt.

Vit eru nógvar, sum ikki tjena so mikið um árið, álv-

aratos hugsi tykkum og farið fram við varsemi.

Tá ein arbeiðir sum heimahjálpar og hevur gjørt tað í fleiri ár, og í arbeiðnum hevur fingið at vita, alt tað ein skal hjálpa teimum gomlu, einsamøllu og sjúku við (undantikið nøkur fá ting, sum vit ikki máttu) tá hevur ein sum oftast verið nøgd við arbeiðið, tí at tú hevði gjørt tað, sum tú kundi.

Nú er vend komin í, síðan samanleggingina og navnabroyting til heimarøkt, so versnar fyrri hvønn mánað, sum gongur. Fleiri hava mist alla reingerð, og tíðin hjá brúkaranuer í mongum færum settiðni rí ein 1/2 tíma. Langt er millum húsini, tú verður hótur við, at tú skalt yvirhalda tíðina, ert tú ikki liðugur, so skalt tú fara avstað at líkavæl.

Tit, sum eru sett at stýra okkum, eiga at skilja, at tað

eru ússalig, óhjálpin fólk vit arbeiða hjá, tað er ikki sum at arbeiða fisk ella annað. Tey gomlu eru bangin og ótrygg og fáa ikki tað hjálpar, teimum tørvar.

Vælsignaðu fólk, sum ráa fyrri borgum, latid vera við at seta toppar oman á toppar, húsíð koppar av tí.

Gevið teimum í Eysturoynni, sum mist hava sína heimahjálpar hana aftur, so tey eru líka fyrri sum fólk aðrastaðni í landinum.

Vit vita, at tað er bara ber, tað er skert so nógv.

Vegna heimahjálpinar
Signa Skoradal